

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی
آذربایجان شرقی

مطالعات برنامه آمایش استان آذربایجان شرقی

بخش سوم: تبیین چشم‌انداز و طراحی سناریوی توسعه فضایی

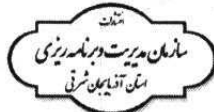
www.ketab.ir
جلد سیزدهم

شناسایی سناریوهای توسعه فضایی استان

معاونت توسعه و برنامه‌ریزی

پاییز ۱۴۰۰

مطالعات برنامه آمایش استان آذربایجان شرقی بخش دوم: استنتاج و تحلیل یافته‌ها/ معاونت توسعه و برنامه‌ریزی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان آذربایجان شرقی؛ تهیه و تنظیم محمود اولاد؛ زیر نظر پرویز محمدزاده، علیرضا پورانوری.	عنوان و نام پدیدآور:
تبریز: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان آذربایجان شرقی، ۱۴۰۰ -	مشخصات نشر:
۳ج: نقشه (رنگی)، جدول، نمودار (بخشی رنگی).	مشخصات ظاهری:
دوره: ۶-۲-۹۵۶۷۳-۹۷۸-۶۲۲؛ ج. ۱۲: ۱-۱۰-۷۰۱۵-۶۲۲-۹۷۸؛ ج. ۱۳: ۱-۱۱-۷۰۱۵-۶۲۲-۹۷۸؛ ج. ۱۴: ۱-۱۲-۷۰۱۵-۶۲۲-۹۷۸	شابک:
فیبا	وضعیت فهرست‌نویسی:
کتاب حاضر جلد ۱۳ از مجموعه ۳۶ جلدی کتاب «مطالعات برنامه آمایش استان آذربایجان شرقی» است.	یادداشت:
ج. ۱۲: تبیین چشم‌انداز و تحلیل اهداف بنیادین- ج. ۱۳: شناسایی سناریوهای توسعه فضایی استان- ج. ۱۴: تدوین راهبردهای توسعه استان.	مندرجات:
آمایش سرزمین -- ایران - آذربایجان شرقی	موضوع:
Reclamation of land -- Iran -- Azerbaijan, East	موضوع:
عمران منطقه‌ای -- ایران - آذربایجان شرقی	موضوع:
Regional planning -- Iran -- Azerbaijan, East (Province)	موضوع:
آذربایجان شرقی -- اوضاع اقتصادی	موضوع:
Azerbaijan, East (Iran: Province) -- Economic conditions	موضوع:
Oulad, Mahmood	شناسه افزوده:
اولاد، محمود، ۱۳۵۲-	شناسه افزوده:
محمدزاده، پرویز، ۱۳۵۳-	شناسه افزوده:
پورانوری، علیرضا، ۱۳۴۶-	شناسه افزوده:
سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان آذربایجان شرقی. معاونت توسعه و برنامه‌ریزی	شناسه افزوده:
سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان آذربایجان شرقی	شناسه افزوده:
HT۳۹۵	رده‌بندی کنگره:
۲۰۷/۱۲۰۹۵۵۳۳	رده‌بندی دیویی:
۵۸۸۸۴۲۹	شماره کتابشناسی ملی:

عنوان: مطالعات برنامه آمایش استان آذربایجان شرقی

بخش سوم: تبیین چشم‌انداز و طراحی سناریوی توسعه فضایی	نوبت چاپ: اول
جلد سیزدهم: شناسایی سناریوهای توسعه فضایی استان	شمارگان: ۱۵۰
زیر نظر: دکتر پرویز محمدزاده/ علیرضا پورانوری	شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۱۵-۱۱-۹
تهیه و تنظیم: محمود اولاد	شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۶۷۳-۲-۶
ناشر: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان آذربایجان شرقی	چاپ: اولدوز
سال انتشار: پاییز ۱۴۰۰	صحافی: اولدوز

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

این کتاب با کاغذ حمایتی چاپ شده است.

فهرست کلی

بخش اول: تحلیل وضعیت و ساختار

جلد اول: تحلیل وضعیت منابع طبیعی و محیط زیست

جلد دوم: تحلیل اجتماعی فرهنگی

جلد سوم: تحلیل ویژگی‌های اقتصادی

جلد چهارم: تحلیل ویژگی‌های زیربنایی

جلد پنجم: تحلیل عرصه‌های فعالیت اقتصاد

جلد ششم: تحلیل اقتصاد کلان استان

جلد هفتم: تحلیل سیاسی-اداری و سازمانی

جلد هشتم: تحلیل ساختار سکونتگاه‌ها

جلد نهم: تحلیل مخاطرات محیطی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

بخش دوم: استنتاج و تحلیل یافته‌ها

جلد دهم: سازمان فضایی

جلد یازدهم: تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید توسعه استان

بخش سوم: تبیین چشم‌انداز و طراحی سناریوی توسعه فضایی

جلد دوازدهم: تبیین چشم‌انداز و تحلیل اهداف بنیادین

جلد سیزدهم: شناسایی سناریوهای توسعه فضایی استان

جلد چهاردهم: تدوین راهبردهای توسعه استان

بخش چهارم: نظام برنامه‌ریزی و پایش

جلد پانزدهم: تدوین برنامه‌های راهبردی و مدیریت پایش

آلبوم نقشه‌های سند آمایش

خلاصه مدیریتی سند آمایش استان

پیشگفتار

استان آذربایجان شرقی دارای ظرفیت‌ها و مزیت‌های بالقوه بالایی در زمینه‌های مختلف انسانی، طبیعی، جغرافیایی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی است که آن را نسبت به بسیاری از استان‌های کشور متمایز می‌کند، اما فقدان سند آمایش و تقسیم کار ملی بین استان‌ها از یک سو سبب عدم بهره‌گیری مناسب از این مزیت‌ها و قابلیت‌ها برای سطح ملی و استانی شده و از سوی دیگر به عدم توازن‌های منطقه‌ای بین استان‌ها دامن زده است. همچنین عدم توجه به ناهمگونی ساختارهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در نواحی مختلف درون استان طی دهه‌های گذشته، رشد ناهمگون این نواحی را در پی داشته است. بی‌توجهی به این عدم تعادل‌ها، دسترسی به اهدافی چون استفاده بهینه از ظرفیت‌ها، حفظ محیط زیست، توزیع متناسب جغرافیایی جمعیت، توزیع متناسب فعالیت‌ها، توزیع ثروت و درآمد و در نهایت رسیدن به توسعه‌ای پایدار را در استان دشوارتر کرده است. از این رو شناخت تفاوت‌های منطقه‌ای و مطالعه ساختارها و عوامل مؤثر بر آن، به منظور رسیدن به توسعه پایدار اجتناب‌ناپذیر است. پرداختن به مطالعات آمایش سرزمین به عنوان ابزاری که به مهندسی تدابیر توسعه در سرزمین می‌پردازد، می‌تواند بستر ساز برون رفت از بسیاری از معضلات مذکور شود.

به رغم اینکه در طی چند دهه گذشته در سطح ملی و استانی چندین مرحله مطالعات آمایش سرزمین انجام گرفته ولی این مطالعات هیچ‌گاه به مرحله نهایی تصویب و اجرا نرسیده و در نتیجه در تنظیم برنامه‌ها، تعریف پروژه‌ها و توزیع اعتبارات لحاظ نشده است. در برخی موارد آسیب‌هایی که به علت نبود نگاه برنامه‌ای به سرزمین تحمیل شده، از حد آستانه آن گذشته و همین امر ضرورت توجه به آن را آشکارتر کرده است. از این رو انجام مطالعات آمایش بر مبنای آینده‌نگاری فضایی منطقه‌ای و توجه به پیشران‌ها و عدم قطعیت‌ها ضروری است، به گونه‌ای که خروجی‌های آن در قالب مناطق برنامه‌ریزی استان و با توجه به برنامه‌ریزی مشارکتی قابلیت اجرا داشته و مدیریت آن امکان‌پذیر شود تا اعتبارات ملی و استانی علاوه بر پیشبرد وظایف حاکمیتی و ایجاد عدالت اجتماعی، از طریق فعال‌سازی بخش خصوصی برای توسعه مناطق مختلف استان در قالب تعادل منطقه محور عمل کند.

در این راستا، استان آذربایجان شرقی همپای سایر استان‌ها و در قالب ساز و کار پیش‌بینی شده در طرح مصوب سند آمایش استان، از سال ۱۳۸۵ نسبت به طراحی و سازماندهی مطالعات سند آمایش استان با بهره‌مندی از توان کارشناسان سازمان در تهیه «وضع موجود» اقدام کرد که حاصل مطالعات وضع موجود در ۶ بخش و ۱۲ جلد منتشر شد. از ابتدای سال ۱۳۹۰ همزمان با ابلاغ شرح خدمات جدید، مرحله دوم مطالعات آمایش و نیز بهنگام‌سازی مرحله نخست از طریق عقد قرارداد با دانشگاه تبریز آغاز شد.

مجموعه گزارش‌های طرح، پس از بازبینی‌های مکرری که توسط کارشناسان محترم سازمان و ناظر محترم طرح و مشارکت دستگاه‌های اجرایی و اعمال نظرات آن‌ها انجام گرفت، به تأیید و تصویب کارگروه آمایش و محیط زیست و نیز شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان رسید.